

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Gfv.V.30.146/2025/9.

A tanács tagjai: Dr. Puskás Péter a tanács elnöke
Dr. Csesznok Judit Anna előadó bíró
Dr. Suba Ildikó bíró
Dr. Tánczos Rita bíró
Dr. Varga Edit bíró

A felperes: felperes
cím1

A felperes képviselője: kamarai jogtanácsos
cím1

Az alperesek: I. rendű
cím2
II. rendű
cím3

A II. rendű alperes képviselője:
Ügyvédi Iroda
ügyintéző dr. Richter Attila ügyvéd
cím4

A per tárgya: Érvénytelenségből származó elszámolás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
Felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Budapest Környéki Törvényszék
4.Pf.20.104/2022/27. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Budaörsi Járásbíróság
10.P.20.437/2020/21. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes felülvizsgálati eljárási költségét 80.958 (nyolcvanezer-kilencszázötvennyolc) forintban állapítja meg.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az átalakulás folytán megszűnt ...Zrt. (a továbbiakban: a II. rendű alperes jogelődje) és az I. rendű alperes között 2007. július 28-án autóvásárlás célú deviza alapú kölcsönszerződés jött létre.

[2] A II. rendű alperes jogelődje 2016. április 26-án a kölcsönszerződést felmondta, arra hivatkozással, hogy az I. rendű alperes a szerződésben vállalt fizetési kötelezettségének nem tett maradéktalanul eleget. 2016. december 8-án a fennálló követelését a felperesre engedményezte.

[3] A Fővárosi Törvényszék korábbi, 67.Pf.634.189/2019/5. számú jogerős ítéletében megállapította, hogy a hivatkozott kölcsönszerződés az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem megfelelő volta miatt érvénytelen.

[4] A jelen felülvizsgálati eljárást megelőző másodfokú eljárás alatt a II. rendű alperes, mint jogátruházó és a felperes, mint jogszerző 2022. április 4-én a 2016. december 8-án kötött engedményezési szerződés 1. számú kiegészítéseként „Jogátruházási szerződés” elnevezésű megállapodást kötöttek. Ennek 2. pontja értelmében a II. rendű alperes a követelések alapjául szolgáló gépjármű finanszírozási szerződések tekintetében átruházta a felperesre az őt mint szerződést kötő felet megillető, szerződésekkel kapcsolatos valamennyi jogát és kötelezettségét az engedményezési szerződés megkötésének idejére visszamenő hatállyal azzal, hogy mindezen jogokból eredő igények érvényesítésére, valamint kötelezettségek teljesítésére a felperes a polgári peres eljárásban saját nevében jogosult és köteles. A 3. pontban a felek abban állapodtak meg, hogy a II. rendű alperes átruházza a felperesre az 1. számú melléklet szerinti szerződések esetleges érvénytelensége esetére az érvényessé nyilvánítás iránti, az érvénytelenség jogkövetkezményének levonására, az érvénytelenség jogkövetkezményének érvényesítésére vonatkozó, és ebből eredő igényekre irányuló jogát, bármely jogcímen érvényesíthető valamennyi követelését.

A felperes keresete és az alperesek védekezése

[5] A felperes keresetében a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását kérte aszerint, hogy kirovó pénznemmé a forint váljék és az ügyleti kamat az irányadó forintkamat szerződés kori értékének kamatfelárral növelt mértékével egyenlő, azzal, hogy az induló éves ügyleti kamatláb mértéke 16,99%. Kérte továbbá az I. rendű alperes 647.676 forint és kamatai megfizetésére kötelezését is. A kereset a II. rendű alperessel szemben mindezek türéseire irányult.

[6] Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[7] A II. rendű alperes a kereset teljesítését nem ellenezte.

Az elsőfokú és a másodfokú bíróság ítélete

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetnek helyt adott.

[9] Az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította.

[10] A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes, mint a II. rendű alperes jogelődje és az I. rendű alperes között létrejött kölcsönszerződésen kívülálló harmadik személy sem az engedményezési szerződés, sem az azt kiegészítő jogátruházási szerződés, sem a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 234. § (1) bekezdése alapján nem jogosult arra, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazását közvetlenül a kötelezettel szemben kérje, az igény érvényesítésére keresetösségi joggal nem rendelkezik.

[11] A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a Kúria Gfv.30.087/2021/7. számú ítéletében – amelytől eltérni nem kíván – egyértelműen állást foglalt abban a jogkérdésben, hogy a pénzügyi kölcsönszerződés engedményese – az engedményezési szerződés erre vonatkozó konkrét rendelkezése hiányában, kizárólag a régi Ptk. alapján – nem jogosult a bírósági ítélettel jogerősen érvénytelenné nyilvánított kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását kérni, és a kötelezettel szemben az engedményezett tartozást ezen a jogcímen követelni. Utalt a BH2001. 335. számú jogesetben foglaltakra is, amely szerint a régi Ptk. 328. § (1) bekezdése alapján a jogosult szerződéssel csak a követelését ruházhatja át. A követelés szolgáltatásra irányul, a szolgáltatás jogosultjának személyében következik be alanyváltozás. A szerződés érvénytelenségének megállapításához fűződő jogi érdek nem engedményezhető.

[12] A felperes jogátruházási szerződésre alapított érvelése kapcsán hangsúlyozta, hogy a régi Ptk. a szerződésátruházás jogintézményét nem szabályozta, azonban egyes jogviszonyok esetében az adott jogviszonyra vonatkozó speciális szabályozást elismerte, illetve biztosította a szerződéses pozíció átruházásának lehetőségét. A bírói gyakorlat ezen túlmenően is elfogadta a régi Ptk. alkalmazása során a szerződési szabadság elvéből [rég Ptk. 200. § (1) bekezdés] kiindulva, hogy a szerződésből kilépő, a szerződésbe belépő, és a szerződésben maradó fél háromoldalú megállapodásával a szerződési pozíció átruházható, ekként a szerződés bármely alanyának személyében történhet alanyváltozás. A jogátruházási szerződés 2. pontja alapján azt állapította meg, hogy a jogátruházó és a jogszerző szerződéses akarata az volt, hogy a szerződésben egy teljeskörű alanyváltozás történjen, ugyanakkor ehhez

mindenképpen szükséges lett volna az adós hozzájárulása. Az I. rendű alperes szerződéses akarata hiányában szerződésátruházás nem jöhetett létre, egyebekben arra a felperes maga sem hivatkozott.

[13] Kifejtette továbbá, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:202. § (1) bekezdése főszabállyá teszi a jogok forgalomképességét, átruházhatóságát, azonban jelen jogviszonyt a régi Ptk. szabályai szerint kellett elbírálni. Az irányadó régi Ptk. nem rendelkezett a jogok átruházhatóságáról, ebből következően a régi Ptk. alkalmazási körében a jogok főszabályként forgalomképtelenek és csak azon alanyi jogok minősülnek forgalomképesnek, amelyeket jogszabály külön forgalomképesnek minősít. A szerződés érvényessé nyilvánításának és az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása iránti jog a régi Ptk. alkalmazási körében erre vonatkozó jogszabályi rendelkezés hiányában tehát nem minősül forgalomképes jognak, így önállóan, a szerződéses pozícióban történő alanyváltozás hiányában nem átruházható. E körben is utalt a BH2001. 335. számú jogesetében foglaltakra.

[14] A másodfokú bíróság megjegyezte továbbá, hogy a Kúria előtt folyamatban volt Gfv.30.087/2021/7. számú per és jelen ügy tényállása eltérő, azon ügyben a felek jogátruházó szerződést nem csatoltak. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság álláspontja szerint jelen döntés a Kúria Gfv.30.087/2021/7. számú ítéletétől nem tért el, az eltérést ezért nem kellett indokolnia.

A felülvizsgálati és felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem

[15] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen – tartalma alapján – az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[16] Megsértett jogszabályhelyként a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (5) bekezdését, a régi Ptk. 234. § (1) bekezdését, 237. § (2) bekezdését, a Ptk. 6:59. § (2) bekezdését, 6:86. § (1) bekezdését, 6:193. § (1) bekezdését, 6:194. § (1) bekezdését, 6:202. §-át, továbbá a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: Ptké.) 1. § a) pontját és az 50. § (1) bekezdését jelölte meg, hivatkozott továbbá arra is, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltér a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett Gfv.30.087/2021/7. és Gfv.30.183/2021/4. számú ítéleteinek elvi tartalmában kifejtett jogértelmezéstől.

[17] A felülvizsgálati kérelem indokai szerint a jogerős ítélet azért sérti a régi Ptk. 234. § (1) bekezdését, 237. § (2) bekezdését, a Ptk. 6:193. § (1) bekezdését és a Ptk. 6:197. §-át, mert az érvénytelenségi ok orvoslására irányuló kérelem – amennyiben azt a bíróság alkalmazza az érvénytelenség jogkövetkezményeinek a levonása körében –, nem a felet megillető alakító jog, mert nem a fél döntésétől függ, hanem a bíróság döntésén alapszik. A felet megillető alakító jognak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek az alkalmazása körében a Ptk. 6:111. § szerinti megoldása minősülhet, amely lehetővé teszi, hogy az érvénytelenséget a felek maguk orvosolják. A másodfokú bíróság így tévesen vizsgálja az engedményezés és a jogátruházás közötti különbséget, azaz azt, hogy a jogátruházás folytán mennyivel több jogosultság illetné meg a felperest az engedményezéshez képest. A felperest – érvelése szerint

– engedményesként is megilleti tehát az a jog, hogy az I. rendű alperes és a II. rendű alperesi jogelőd által kötött kölcsönszerződés érvénytelenségére hivatkozzon, azaz az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés régi Ptk. 237. § (2) bekezdése szerinti érvényessé nyilvánítását és az alperes felperes javára történő marasztalását kérelmezze. A felperesre az engedményezéssel átszállt a követelés érvényesítéséhez fűződő jogokból eredően az a jog is, hogy kérje a bíróságtól az érvénytelenség jogkövetkezménye levonását és ennek alapján az I. rendű alperes marasztalását. Ezen álláspontja elfogadása hiányában is a felperes olyan harmadik személynek minősül, akinek jogi érdeke fűződik a más személyek közötti szerződés érvénytelenségére történő hivatkozáshoz. Álláspontját alátámasztja, hogy az engedményezés szabályaiból az következik, hogy az engedményezés nem járhat azzal a jogkövetkezménnyel, hogy a kötelezett szabadul a kötelemből.

[18] A felperes hivatkozása szerint megilleti a keresetőségi jog a II. rendű alperessel kötött jogátruházási megállapodás alapján is. E körben a Ptké. 1. § a) pontja és 50. § (1) bekezdése megsértését azon az alapon állította, hogy a jogerős ítéletben foglaltakkal szemben ezen jogszabályi rendelkezés alapján a felperes és a II. rendű alperes közötti engedményezési szerződésre és a jogátruházási megállapodásra a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni. Ennek indokaként a másodfokú eljárás során, a 2022. augusztus 8-án kelt előkészítő iratában kifejtetteket is kérte figyelembe venni. Előadta továbbá, hogy a II. rendű alperes és az I. rendű alperes között, valamint a felperes és a II. rendű alperes között fennálló jogviszony két, egymástól független jogviszony, így azokat a Ptké. alkalmazása szempontjából nem lehet egyként megítélni. A jogalkotó céljával menne szembe az a jogértelmezés, amely alapján egy 2022. évben kötött szerződésre a régi Ptk. rendelkezései lennének irányadóak, mivel a jogalkotó célja az volt, hogy 2014. március 15-ét követően a polgári jogviszonyok tekintetében egy új kódexet kelljen alkalmazni. A létrejött engedményezési szerződés nem az alperesek közötti kölcsönszerződéssel kapcsolatos tény, jognyilatkozat, az az I. rendű alperestől teljesen független olyan kétoldalú jognyilatkozat, amely a II. rendű alperes és a felperes között egy új szerződéses jogviszonyt keletkeztetett. Ezt erősíti, hogy az engedményezési szerződés megtámadására az I. rendű alperes egyebekben semmilyen jogcímen nem jogosult, mivel nem minősül szerződéskötő félnek, perbeli legitimációját a bírósági gyakorlat e körben nem ismeri el (EBH2003. 868). Sem az engedményezési szerződés, sem a jogátruházási megállapodás nem keletkeztet új kötelmet az I. rendű alperes és a felperesi jogelőd vagy a felperes között. Az engedményezési szerződés 2016-ban jött létre, így a keletkezésének időpontjára tekintettel arra a Ptk. szabályai irányadóak a Ptké. 1. § a) pontja alapján. Ebből következően jogszabálysértő módon tette egyáltalán vizsgálat tárgyává a felperes és az I. r. alperes közötti kötelmi perben a másodfokú bíróság a felperes és a II. rendű alperes közötti jogviszonyt. Az I. rendű alperes nem szerződéskötő fél, sem az engedményezési, sem a jogátruházási szerződés vonatkozásában.

[19] Kifejtette, hogy mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet a Ptk. 6:202. § (1) bekezdésébe és a Ptk. 6:59. § (2) bekezdésébe ütközik. A felperes és a II. rendű alperes szerződéses akarata jogátruházásra irányult, azaz arra, hogy a felperes engedményesként megszerezze a II. rendű alperestől azon jogosultságot, hogy engedményesként kérhesse az alperesek között létrejött érvénytelen kölcsönszerződés vonatkozásában az érvénytelenség jogkövetkezményének levonását, azaz a felperes megszerezze a II. rendű alperestől mindazon jogosultságokat, amelyeket a Kúria hivatkozott határozataiban az engedményestől megkíván. A jogátruházási megállapodásban a felek erre kifejezetten hivatkoztak, kifejezetten a Ptk. 6:202. § szerinti jogátruházást jelölték meg a megállapodásban, a szerződésben tett jognyilatkozataik is kifejezetten ezt tartalmazzák. A perben mindkét fél akként nyilatkozott, hogy közöttük jogátruházási megállapodás jött létre, sőt a felek kifejezetten meg is jelölték beadványukban a Kúria Gfv.30.183/2021/4 számú ítéletét, amelyben foglaltakra reagálva kötik a Kúria által is jogátruházásnak nevezett és tartalma szerint is annak minősülő

jogátruházási megállapodást. Mindezen tények alapján a másodfokú bíróság a Ptk. 6:86. § (1) bekezdése alkalmazásával nem juthatott volna más következtetésre, mint arra, hogy a felek akarata a Ptk. 6:202. § szerinti jogátruházási megállapodás megkötésére irányult.

[20] Vitatta a jogerős ítélet azon megállapításait, hogy a régi Ptk. hatálya alatt nem volt lehetőség jogátruházó megállapodást kötni, csupán szerződésátruházási megállapodás megkötésére volt lehetőség. Érvéle szerint a régi Ptk. nem tiltotta a jogok átruházását. Hangsúlyozta továbbá, hogy a Kúria a Gfv.30.183/2021/4. és Gfv.30.087/2021/7. számú ítéleteiben úgy foglalt állást, miszerint az engedményes keresetőségi joga más személyek között létrejött szerződés érvényessé nyilvánítása iránt abban az esetben megalapozott, ha az eredeti szerződő bank egy kifejezetten erre irányuló jogátruházási megállapodással átruházza az érvénytelenség jogkövetkezményének levonására irányuló jogot az engedményesre. Bár a felperes határozott álláspontja szerint nem csupán ezen jogátruházási megállapodás alapján illeti őt meg a keresetőségi jog, de igazodva a Kúria álláspontjához állította, hogy e megállapodással megszerezte a jogelődjétől az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására vonatkozó jogokat. Téves és jogszabálysértő ezért a másodfokú ítélet azon megállapítása, hogy a felperest nem illeti meg a keresetőségi jog.

[21] Kiemelte, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeként a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése értelmében az érvényessé nyilvánítás szabályai szerint el kell számolni a felekkel, azaz a felek között egy elszámolási jogviszony áll fenn, amely nem a szerződésből (az érvénytelen szerződésből) ered, hanem a jogszabály rendelkezésén alapul. A jogerős ítélet logikáját követve tehát a szerződésátruházás éppen nem lenne alkalmas az érvénytelenség jogkövetkezménye levonására irányuló jog megszerzésére, hiszen az nem szerződésen alapul, hanem a régi Ptk. alapján illeti meg a feleket.

[22] A Kúria hivatkozott ítéleteitől való eltérést és a Pp. 346. § (5) bekezdésének a megsértését arra alapította, hogy a Kúria kimondta, hogy az engedményes csak akkor kérheti a kölcsönszerződés érvénytelensége jogkövetkezményének levonását, ha az erre irányuló jogosultságot egy erre irányuló jogátruházási megállapodással megszerezte. Ez a határozat ratio decidendije. A korlátozott precedensrendszer a ratio decidendi, azaz a hivatkozott jogeset indokának, lényegének azonosságát kívánja meg, nem pedig a teljes tényállás azonosságát, így a jogerős ítélet jogszabálysértő módon mellőzte a Pp. 346. § (5) bekezdése szerinti indokolást.

[23] A felülvizsgálat értékhatár miatti kizártsága okán a felperes felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is előterjesztett, amelyben kérte, hogy a Kúria a Pp. 409 § (2) bekezdés *a)* és *b)* pontja, illetve a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján engedélyezze a jogerős ítélet felülvizsgálatát.

[24] A Pp. 409. § (3) bekezdése alapján előterjesztett kérelmében arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság indokolás nélkül eltért a Kúria Gfv.30.087/2021/7. számú és Gfv.30.183/2021/4. számú, egyedi ügyben hozott döntéseitől, amelyek elvi tartalmában aszerint foglalt állást, hogy a szerződésben nem részes felperest kizárólag abban az esetben illeti meg a más személyek között létrejött kölcsönszerződés érvénytelensége esetén az érvényessé nyilvánítás kérelmezésének a joga, amennyiben jogelődje ezen jogát egy kifejezetten erre irányuló jogátruházási megállapodásban átruházza rá.

A felülvizsgálati ellenkérelem

[25] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a másodlagos felülvizsgálati kérelem teljesítését nem ellenezte. Rámutatott, hogy szükséges a másodfokú eljárás megismétlése, mert a bíróság a fél által kért jogkövetkezmény helyett az érvénytelenség más jogkövetkezményét is alkalmazhatja és olyan helyzetbe kell hoznia az I. rendű alperest, mintha a perbeli szerződést meg se kötötte volna a II. rendű alperes jogelődjével. Utalva az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-520/21. és C-630/23. számú ítéleteire, felszólította a felperest és a II. rendű alperest, hogy egyetemlegesen fizessenek meg részére 2.000.000 forintot.

[26] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[27] A Kúria a Gfv.30.058/2023/2. számú végzésével a felülvizsgálatot megtagadta. A felperes által előterjesztett jogegységi panaszt a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa részben alaposnak találta. Jpe.II.60.022/2023/13. számú határozatában megállapította, hogy a jogerős ítélet a Kúria Gfv.30.183/2021/4. és Gfv.30.087/2021/7. számú határozatainak azt az álláspontját, miszerint a szerződés érvénytelensége jogkövetkezményeinek bíróság által történő levonása követelésére való jog az engedményezéssel összefüggésben – erre tekintettel az engedményező és az engedményes által – megkötött jogátruházó szerződéssel átruházható, nem fogadta el; az átruházhatóságot a régi Ptk. alkalmazási körében csak az adós hozzájárulásával, vagyis háromoldalú megállapodással tartotta lehetségesnek. A közzétett kúriai határozatoktól jogkérdésben való eltérés ezért a jogerős ítélet vonatkozásában megállapítható. A Kúria támadott határozatot hozó tanácsa nem észlelte, hogy a jogerős ítélet jogkérdésben eltér a hivatkozott határozatoktól, ezért a Pp. 409. § (3) bekezdésében foglaltak ellenére a felülvizsgálatot a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés okán nem engedélyezte, ezzel az eltéréssel okozott jogsértést – a felülvizsgálat engedélyezése körében – nem orvosolta. Erre tekintettel a Kúria Gfv.30.058/2023/2. számú végzését hatályon kívül helyezte, és a Kúria eljáró tanácsát a felülvizsgálati eljárás lefolytatására utasította.

[28] Az ekként megnyílt felülvizsgálati eljárásban a Kúria a felülvizsgálati eljárás kereteinek tisztázása körében elsődlegesen arra utal, hogy a felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, hanem egy kérelemhez kötött és eljárási szabályok által szabályozott rendkívüli jogorvoslati eljárás. Tárgya a jogerős ítélet, amelynek a felülvizsgálatát a Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, vagy a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. A felülvizsgálati kérelem tehát a jogerős ítélet anyagi és/vagy eljárásjogi hibájának az orvoslására szolgál, a jogerő áttörésének olyan kivételes eszköze, amelyre csak törvényben meghatározott esetekben és feltételek fennállása esetén kerülhet sor.

[29] A jogerős ítélet felülvizsgálatának korlátait a felülvizsgálati kérelem és ha van ilyen a csatlakozó felülvizsgálati kérelem határozza meg, a Kúria az előadott kérelemhez a megjelölt jogszabálysértésekhez és annak indokaihoz is kötve van [Pp. 423. § (1) bekezdés]. Nincs tehát mód arra, hogy olyan okból állapítsa meg a Kúria a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát, amelyre a fél a felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott (Kúria Pfv.20.406/2022/7., Pfv.20.210/2022/6., Pfv.20.101/2024/4.). A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye [Pp. 422. §], és nem lehet a felülvizsgálat tárgya olyan tény-, vagy jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, nem került elbírálásra (Kúria Pfv.21.092/2023/5.).

[30] A Pp. 413. § (1) bekezdésének – többek között – a Kúria Pfv.21.291/2020/11., Pfv.21.096/2021/7. számú határozataiban kifejtett jogértelmezése szerint: a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő, kötelező tartalmi kellékei – egyebek mellett – a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen konjunktív feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt megjelöli a megsértett jogszabályhelyet, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, azaz a jogszabálysértésre való hivatkozása indokát ismerteti. A felülvizsgálatot kérő félnek az általa hivatkozott jogszabálysértéssel összefüggésben a megsértett jogszabályhelyet konkrétan, a jogforrás, a paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell meghatároznia, követelmény továbbá az is, hogy az így megjelölt jogszabályhely megfeleljen a jogszabálysértés szöveges körülírásának (Kúria Gfv.30.114/2023/4.). A több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. A hiányos hivatkozásokat, azaz a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó részében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben (Kúria Pfv.21.483/2013/8.).

[31] A Kúria következetes gyakorlata alapján nem felel meg a fenti követelményeknek a felülvizsgálati kérelemben írt azon utalás, amely szerint a fél fenntartja az első- vagy másodfokú eljárásban benyújtott beadványában foglaltakat, hiszen abban a később meghozott jogerős ítélet jogszabálysértő voltára vonatkozó indokokat nyilvánvalóan nem adhatott elő (Gfv.30.523/2017/6.- BH2018. 113.I.). Erre tekintettel a Kúria nem vehette figyelembe a felperes másodfokú eljárásban benyújtott előkészítő iratában foglalt indokait.

[32] A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának elsődlegesen abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes önmagában az engedményezési szerződés alapján, illetve arra tekintettel jogi érdekekkel rendelkező kívülálló harmadik személyként jogosult-e az érvénytelenség jogkövetkezményének a levonása iránti kereset előterjesztésére, másodlagosan pedig abban, hogy felperes és II. rendű alperes között létrejött kétoldalú megállapodás alapján kizárt-e a felperes keresetösségi joga.

[33] A Kúria a Jogegységi Panasz Tanácsnak az engedményezett követelés érvényesítésével kapcsolatban az engedményesre átszálló jogokról szóló, a Magyar Közlönyben 2024. július 31-én közzétett 10/2024. számú Jogegységi határozata (a továbbiakban: 10/2024. JEH) szerint, a régi Ptk. 328. § (1) bekezdése és 329. § (1) bekezdése [illetve a Ptk. 6:193. § (1) bekezdése, (2) bekezdése, a 2023. június 23. napjáig és a 2023. június 24. napjától hatályos (3) bekezdése] szerinti engedményezés eredményeképpen nem szállnak át az engedményesre a rá átruházott követelés alapjául szolgáló szerződés érvénytelensége esetén az érvénytelenség jogkövetkezményeinek bíróság általi alkalmazására irányuló jognyilatkozatok megtételéhez fűződő jogok. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 42. § (1) bekezdése alapján a jogegységi határozat a bíróságokra, így a Kúriára a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező. Ez azt eredményezi, hogy a 10/2024. JEH által elbírált jogkérdésre figyelemmel a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a szerződéshez kapcsolódó jogok tekintetében a felperes perlési jogosultságát az engedményezési szerződés nem alapozza meg, mivel az engedményezés következtében csak az átruházott követelés tekintetében következik be alanyváltozás. A kötelelem egyéb elemei tekintetében az engedményezés nem jár változással, az engedményezés után is az engedményező és a kötelezett maradnak az eredeti kötelelem alanyai. A Jogegységi Panasz Tanács a 10/2024. JEH indokolása [71] bekezdésében fenntartotta a jogerős ítéletben is hivatkozott Gfv.30.183/2021/4. számú és a Gfv.30.087/2021/7. számú határozata szerinti azon

jogértelmezést, hogy az eredeti jogosultat (engedményezőt) az alapjogviszonyból megillető egész joghalmazból az engedményest csak egy részjoghalmaz (a követeléshez kapcsolódó jogok) illetik meg. Indokolt és megalapozott ezért különbséget tenni a szerződés egészéhez (pontosabban: a szerződés eredeti teljes jogosulti pozíciójához), illetve a követeléshez kapcsolódó (ahhoz tapadó) jogok között. A [86] bekezdésben írtak szerint a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményei csak egységesen kezelhetők, emiatt a jogkövetkezményi igény csak a szerződés egészéhez kapcsolódó jogként fogható fel. Figyelemmel tehát arra, hogy az engedményezéssel a szerződés egészét tekintve alanyváltozás sem a jogosulti, sem a kötelezetti oldalon nem következett be, ezért az engedményezés eredményeképpen nem szállnak át az engedményesre a rá átruházott követelés alapjául szolgáló szerződés érvénytelensége esetén az érvénytelenség jogkövetkezményeinek bíróság általi alkalmazására irányuló jognyilatkozatok megtételéhez – mint a szerződés eredeti teljes jogosulti pozíciójához – fűződő jogok. Nem foghatott tehát helyt a felperes azon érvelése, hogy az engedményezéssel átszállt az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására vonatkozó jog, mint a követelés érvényesítéséhez fűződő jog.

[34] A 10/2024. JEH indokolásának [81]-[82] bekezdéseiben rámutatott arra is – fenntartva e körben a Legfelsőbb Bíróság régi Ptk. hatálya alatti ügyekben kifejtett és a 2/2010. PK véleményben is rögzített jogértelmezését – hogy a szerződő feleken kívüli harmadik személy a jogi érdeke fennállása esetén kérheti az érvénytelenség megállapítását. Az engedményes (önmagában az engedményezésre tekintettel) nem tartozik ebbe a személyi körbe, hiszen helyzete a más személyek közötti szerződés érvénytelenségével nem lesz jobb, nem kerül kedvezőbb helyzetbe, sőt elveszíti az érvényes szerződésből eredő, az engedményezéssel rá átruházott követelés érvényesíthetőségének a jogát. Nincs tehát jogi érdeke már a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti igény előterjesztésére sem. Ha pedig az érvénytelenség megállapítását nem kérheti, az ahhoz szorosan kapcsolódó, az érvénytelenség megállapításából következő (arra ráépülő) nem önálló alakító jogot sem gyakorolhatja. Ebből következően téves a felperesnek az a hivatkozása is, amely szerint a felperes olyan harmadik személynek minősül, akinek jogi érdeke fűződik a más személyek közötti szerződés érvénytelenségére történő hivatkozáshoz (Kúria Gfv.VI.30.087/2021/7., Gfv.30.183/2021/4.). A jogerős ítélet a felperes által felhozott indokok alapján tehát nem sérti a régi Ptk. 234. § (1) bekezdését, 237. § (2) bekezdését rendelkezéseit.

[35] A második jogkérdés kapcsán megállapítható volt, hogy – figyelemmel a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa Jpe.II.60.022/2023/13. számú határozatában foglaltakra – a másodfokú bíróság eltért a Kúria Gfv.30.087/2021/7. és Gfv.30.183/2021/4. számú határozatai elvi tartalmában kifejtett jogértelmezéstől azzal, hogy kimondta, hogy a régi Ptk. alkalmazási körébe tartozóan a szerződés érvénytelensége jogkövetkezményeinek levonásához kapcsolódó rendelkezési jog átruházása kizárólag háromoldalú szerződésátruházással képzelhető el, hiszen a szerződéses pozícióban való alanyváltozásra csak ebben az esetben kerül sor. A felperes által hivatkozott kúriai határozatok tartalmából ugyanis az következik, hogy e jog az engedményezési szerződéshez kapcsolódó jogátruházási szerződéssel (azaz kétoldalú megállapodással) átruházható. Megállapítható volt, hogy a másodfokú bíróság nem látta alkalmazhatónak a Kúria Gfv.30.087/2021/7. és Gfv.30.183/2021/4. számú határozatait a perben felmerült jogkérdésre, így az elérést nem indokolta, ezzel az ügy érdemére kihatóan megsértette a Pp. 346. § (5) bekezdését.

[36] A második jogkérdés kapcsán rögzíteni kell azt is, hogy a Kúria Gfv.30.213/2023/4. számú közzétett határozatában kimondta azt is, hogy a Ptké. 50. § (1) bekezdése alapján a Ptk. hatálybalépésekor már fennálló kötelemből eredő követelés engedményezésére – következésképpen az ezzel rokonítható jogátruházásra és szerződésátruházásra is – a régi Ptk.

rendelkezéseit kell alkalmazni. A felperes tehát tévesen hivatkozott a Ptk. rendelkezéseire, így azok megsértése nem volt vizsgálható. A Pp. 415. § (2) bekezdésére tekintettel azonban nem volt eljárásjogi akadálya annak, hogy a Kúria érdemben vizsgálja a felülvizsgálati kérelemben feltüntetett Ptk. rendelkezéseknek tartalmilag megfeleltethető régi Ptk. rendelkezések, így a Ptk. 6:59. § (2) bekezdésének megfeleltethető régi Ptk. 200. § (1) bekezdése, 6:86. § (1) bekezdésének megfelelő régi Ptk. 207. § (1) bekezdése megsértését. A régi Ptk. 200. § (1) bekezdése sérelme megállapítható volt, mert a másodfokú bíróság azzal, hogy a kétoldalú megállapodás megkötésével az érvénytelenség jogkövetkezményeinek a levonása iránti jogok átszállását elvi szinten is kizárta, megsértette a felek szerződéses szabadságát rögzítő rendelkezést. Mindez azt jelentette, hogy a másodfokú bíróság – eltérő jogi álláspontja folytán – nem vizsgálta azt sem, hogy a fenti kúriai határozatok értelmében érvényesen létrejött felperes és II. rendű alperes közötti kétoldalú megállapodás alapján – figyelemmel a kiegészítő megállapodás teljes szövegére – átszálltak-e és ha igen, milyen körben szálltak át a felperesre a perbeli igény érvényesítését lehetővé tevő jogosultságok, azok megalapozzák-e a felperes keresetösségi jogát, amivel megsértette a régi Ptk. 207. § (1) bekezdését is. Mindezek alapján – mivel a perbeli megállapodásnak nem kell megfelelnie a háromoldalú megállapodás kritériumainak – jogszabálysértő a másodfokú bíróságnak a felperes perbeli legitimációjának hiányát ezen az alapon megállapító álláspontja.

[37] Mindezekre, valamint arra tekintettel, hogy a másodfokú bíróság – eltérő jogi álláspontja miatt – nem vizsgálta, így nem foglalt állást az I. rendű alperes fellebbezési érvelésének további részeiről, nem álltak fenn az elsődleges felülvizsgálati kérelem szerinti érdemi döntés meghozatalának az eljárási feltételei. A Kúria így a másodlagos felülvizsgálati kérelemnek megfelelően a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[38] A megismételt eljárásban a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kell, hogy a felperes és a II. rendű alperes közötti kétoldalú megállapodás alapján – figyelemmel a kiegészítő megállapodás teljes szövegére – átszálltak-e és ha igen, milyen körben szálltak át a felperesre a perbeli igény érvényesítését lehetővé tevő jogosultságok, azok megalapozzák-e a felperes keresetösségi jogát figyelemmel a Kúria e körben irányadó BHGY-ban közzétett határozataira is, azzal, hogy az azoktól való esetleges eltérés esetén a másodfokú bíróságot indokolási kötelezettség terheli. A keresetösségi jog fennállása esetén az Európai Unió Bírósága C-630/23. számú ítéletének értelmezéséről szóló 10/2025. Jogegységi határozat [(Jpe.IV.60.030/2025/17. szám), a továbbiakban: 10/2025 JEH] alapján – anyagi pervezetés körében – tájékoztatnia kell a feleket arról, hogy a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény 37. § (1) bekezdése alapján a szerződés érvényessé nyilvánításának nincs helye, kivéve, ha azt a fogyasztó – megfelelő tájékoztatás után – kéri. Ezt követően lehetőséget kell adnia a feleknek az eljárásjogi szabályok szerinti nyilatkozatok megtételére. A fellebbezés esetleges módosítására is figyelemmel a másodfokú bíróságnak el kell bírálnia az I. rendű alperesnek az elsőfokú ítélettel szemben felhozott valamennyi fellebbezési hivatkozását.

[39] A Kúria a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére tekintettel a Pp. 424. § (4) bekezdése szerint csak megállapította a felperes felülvizsgálati eljárásban felmerült – a felperes esetében a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdése a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított 16.190 forint jogtanácsosi munkadíjból és a megfizetett felülvizsgálati eljárási illetékből áll. Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmét személyesen terjesztette elő, a II. rendű alperes nyilatkozatot nem tett, így az alpereseknek

költsége nem merült fel, arról a Kúriának rendelkeznie nem kellett. A felperes felülvizsgálati költségének a viseléséről a megismételt eljárásban érdemi határozatot hozó bíróság dönt.

[40] A végzés ellen a felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja zárja ki.

[41] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 376. §-a alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A határozat elvi tartalma

Amennyiben a másodfokú bíróság a felperes perbeli legitimációjának hiányát tévesen állapítja meg, és erre tekintettel nem meríti ki a fellebbezést, az a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére vezet.

Záró rész

Budapest, 2025. szeptember 24.

Dr. Puskás Péter s.k. a tanács elnöke, dr. Csesznok Judit Anna s.k. előadó bíró, dr. Suba Ildikó s.k. bíró, dr. Tanczos Rita s.k. bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Sz.Sz.

bíróági ügyintéző